

16.

Régiség a' XVII-dik Századból. a)

Bacchusnak véletlen rabsága ideiének leg-iobb
korában.

1.

Csudálatos nagy dologh, b)
Az szerencse mint forogh;
Soha meg-nem álhat.
Síma az eő tengelye,
Hamar fordul kereke;
Nyughatatlan állat.

2.

Megh kereűl szép színy alatt;
De titkon méregh hasad
Édes beszédében.
Eő ingyen sem ielenti,
Az mikoron eltöri
Az ágot kezedben.

3.

Bacchus szép példa ebben,
Kinek minap mindenben
Iár vala kedvére;
De lásd, mint tréfálá megh,
Erreűl szóllok, halgasd megh
A' szerencse véghre.

4.

Amaz kedves ideőben,
Kit az sok vendégshéghben
Bor itallal teőltének,
Szintén farsangh utólylán
Mikor hegedű hangyán
Az Szeűzek-is szeőknek.

5.

Estve vacsora után
Tizen-két óra elmúluán
Szunnyadozván az bortul,
Érkezik illyen híre,
Kin feől posdula vére,
Hirtelen az Marstul:

6.

Níncsen talán hireddel,
Hogy nagy roppant sereggel
Ellened fegyvert vont
Az hires Jejunium,
Bizván az diadalom
Hogy néki Laurust font.

7.

Im csak által ellemben
 Vagyon rendelt sereghben
 Ellened, így dul ful
 Mondván: vagy te nem regnálsz
 — — — — — c)
 Vagy pedig eó megh ful.

8.

Amaz híres keszöczét,
 Kinek hallottad hírét,
 Tette Generállá;
 Az sok próbákon forgó
 Ellened igen morgó
 Borsót kalauzzá.

9.

Az peőkdeüzeó kására
 Bízta mint baráttýára
 Az seregh utólytýa.
 Az csík mák dirigállýa
 Elhídigyed meghis állýa
 Két feleöl az szárnyát.

10.

Az középjn az Sánczban,
 Ugy mint halak az sárban
 Vannak mint feő rendek,
 Ezek mellett két feleöl
 Áluán Austriga eleöl,
 'S több idegen rendek.

11.

Halván ezt, megh iede,
 Csak hamar talpra kele,
 Mondván: ez nem tréfa,
 Nosza hamar Drabantok,
 Jó vitéz veleős koncok
 Eüllyetek mind lóra!

12.

Azért az mint leheté,
 Csak hamar fel készeüle
 Eöis Vitézível,
 Minden rend tartás nélkeül,
 Mivel hogy hirteleneül
 Kiszállá népével.

13.

Látván ezt az keszeöcze,
 Hogy Bacchus ninesen mesze,
 Az sereghnek szölla:
 Ihol van az ellenségh
 Teölle félny nem szeükségh,
 Mienk lesz az páma.

14.

Senki megh ne iedgyen,
 Hanem vyunk mind szemben,
 Ereössenis allyunk.
 Kezeünkben ugyan peöngyön,
 Kin ellenségh retteghyen,
 Leöveöldeözvén vyunk.

15.

Azomban nagy kiáltás,
 Sok Trombita harsogás,
 Kit Kokasok fuynak,
 Az ház heyakat eülvén,
 Az seregh feöl zeöndeülvén,
 Edgymás ellen ífutnak.

16.

Vinak mind a' két feleöl,
 Az keszeöcze iar eleöl,
 Biztattya seregét,
 De mégh az harcz kétséges,
 Hull mind két feleöl sebes,
 Várván az harcz végét. d)

17.

Talál kiki társára,
Nem hágy peökny kardgyára
Akar ki js könnyen,
Oltalmazván életét,
Ugy forgattya fegyverét,
Elveszny ne keöllyeön.

18.

Keözeötteök az Hadnagyok,
Mínthogy vagyónis gondgyok,
Ereössen forgodnak,
Elseöben is fordulván
Seb esék az homlokán
Vitéz Tehén husnak.

19.

Nyargall edgy keövér Oryán
Bacchus ellótt forgatván
Vitéz káposztás hus,
Leöveöldeöz pisztolyával
Edgy temérdek kolbászsza
Az ereös disznó hus.

20.

Ió futó nyul czimer
Bízáván, valamit nyer
Forgodik az nyárson,
Ugyan vér taytékot tur,
Álly félre, mert mayd meg szur
Eleötte az harczon.

21.

De az másik részreülis
Mint edgy megh busult Tygris
Puffadoz az kása,
Amaz kemény tyuk hussal
Edgy kalán lágy tésztáual
Viva az gombóczra.

22.

Vékony pánczél ingében
Túró van az keblében
Forgódik az Táska,
Az káposztás sereghben
Szép safrányos köntösben
Hánkodik az ikra.

23.

Amaz cziffra 'sák vászony
Forgolódik Tyúk hátón
Leöveöldeöz borsóval,
A' lencsének megh esék,
Mert az feye be teörék
De megh leövék vayal. e)

24.

Az Csikmák köteleket,
De csak szép kicsinyeket
Olay alá készétt;
De az kása meghfázott,
Mínthogy szegény megházott,
Kemencze alá fut.

25.

De mind az feő rendekis
Az idegen népek-is
Ereössen forgódván,
Csuka hagymával borsal
'S eczettel és tormáual
Hány ellent lud hussal.

26.

Az Pontty-is igen nyargall
Az seütni való jászszal
Edgy öregh rostélyon,
Olly igen ellenkezik
Hogy ugyan által ázik
Levé az pánczéron.

27.

Forgódik az Austriga,
 Vagyon ereős paizsa,
 Nem fél akár kiteől,
 Mellette habarnicza, f)
 Fémlik ennek az háta
 Fa olay kenyőőteül.

28.

De im az fordulásban
 Esik vala a' vayban
 Ama öntött sigér,
 Ki miatt baráttyanak
 Csak megh mentsék, harcsának
 Teőreött levet igér.

29.

Ketsege megh iede,
 Alégh látszik az szeme
 Pástétomban buyék,
 Az Csik hogy ereőssebben
 Állana az sereghben,
 Káposzta levet irék.

30.

Zeöld petresilyom alá
 Hogy onnét irányozná
 Pisztráng az szalonnát,
 Elbuyék tál eczetben,
 Áll titkon itt az lesben,
 Keresteteti magát.

31.

De ellene az Hurka
 Kinek likas az farka,
 Darával leőveöldeöz,
 Noha eő rosszul iára,
 Mert elfogya darája,
 Már senkit nem cöldeöz.

32.

Kergeték ott ereössen,
 De elszalad eüressen
 Méghis haza felé.
 Tudom, hogy eő is nem ieön
 Ezen az souány ideön
 Edgy darabig eleő.

33.

De mihelyt az el-futa,
 Mindgyárast megh indula
 Bacchus is az lesben,
 Szalad az mint szaladhat,
 Futis valamint futhat,
 Hogy ne essék kézben.

34.

Nosza már most ki meri,
 Bezzegh vagyon keleti
 Az ió futó lónak.
 Igen siet utánna,
 Add meg magad, kiálttja
 Csuka az Lud-husnak.

35.

Nyargall igen az borsó
 Léven olayos korsó
 Kezében edgy tálon,
 Az fekete lév után
 De eő is barna lován
 Által usza gáton.

36.

De im megh bizá magát,
 Meghfordítá kappannyát,
 Az ki nyargall vala.
 Kedves metélt étek,
 A' kiben csak az vétek,
 Hogy hussal feőtt vala.

37.

Ereössen ellenkezők,
De megint megh tollaték,
Megyen az mint mehet.
Futnak már minden feleől,
Boldogh ki meheteleől,
Eöreül az ki nyerhet.

38.

Utánna hát vitézek,
Leszen jó nyereséghtek,
Fut az Bacchus népe.
Már eő czifra tareyát
Kinn bizza vala magát
Tik hus eleytette.

39.

Megh ied az Disznó feő,
Nézd mely igen feőnn peők eő,
Szoross néki az út.
Eltévedett uttyában
És elméne, edgy házban
Iedtében szorult.

40.

Nem veszi azt tréfára,
De elfordult uttyára
Maga-is a' faczán,
Ki eleőbb edgy vas nyárson
Nagy, kevélyen tollassan
Nyargalla az konyhán.

41.

Fut utánna sietve
Tollait eleytette
Fogolyis az nyárson;
De szegény nagy szégyent vall,
Mert káposzta teyben hal
Eleven az hidon.

42.

Az megh hízlalt ludak-is
Szép gyeönge tyukfiakis
Szaladnak ereössen;
De mesze nem mehetnek,
Mert forró vízben estek
Szegények véletlen.

43.

Némely pedigh ezekbenül
Fazékban buyt, és ott eül
Hagymát borsot rághuán,
Némelly só keözeött ázik,
Fél talám, hogy megh fázik
Tüz mellett az konyhán.

44.

Ezek mind feő feő rendek,
Hát a' szegény legények
Vallyon mit csinálnak?
Elhittem, hogy ezekis
Mert megh esett nékik-is
Ereössen szaladnak.

45.

Minnyáyan elfutának,
De bizuán-is lovoknak,
Bacchus méghis megh tér,
Gondoluán, ha elein
Vesztett, talám az végén
Szegény valamit nyer.

46.

Forgoduán pallosáual
Edgy keövér disznó labbal
Kösznök ugyan orditt.
Más kezében pisztolya
És az boros korsóya
Sokakat megh sérit.

47.

De minnyájan az edgyen
Vannak, forgattyák szörnyen,
Szegény rosszul iára;
Mert elnyerték fegyverét,
'S kin nyargalla, kecskéjét
El leövék alatta.

48.

Nincsen már, min szaladgyon,
El-is esett az fagyon,
El-nyerték korsóyát.
És eőtet ott megh nyomák,
Sokan szegényt megh bírák,
Keötözik az karyát.

49.

Bacchus rabbá így esék,
Kivel megh elégedék
Jeyunium népe.
Hogy jó rabot fogának,
Azon mind vigadának
Leön az harcznak véghe.

50.

Elfoglalá hatalmát,
Teömleöczben veté magát
Jeyunium Bacchust,
Elvonták az konyhárul
Le-eüték az orrárul
Tudom az keövért hust.

51.

Mert edgy seöpreös hordóban
Ugyan azon órában
Rekeszték nyavalyást,
Kinek megh itta borát,
Vendégelvén baráttját
Minap az voluptást.

52.

Vagyon ereös foghságban
Nem nyuytnak az marhában
Még csak tehén hustis
Ió izeün megh ennéje g)
Szegény, ha elérhetné
Az hitván teüdeötis.

53.

Illyen nehéz inséghe,
Kit maga sem reméllé
Hozza eőtet véghe
Az két szineü szerencse,
Kinek édes beszédgye
Sokat viszen vízre.

54.

Ez veszedelem vala
Éyfélkor, hogy szóllana
Kokas az gerendán,
Gyászollyák szegény Bacchust
Másnap reggel, mint karok
Piarczon sétaluán.

55.

De mikor látták vallyon
Rabság után szabadon
Már a' szegény Bacchust,
Szabadits meg Ur Isten,
És adgyad, hogy kedvessen
Ehessünk hamar hust. h)

Közlí SZEDER FÁBIÁN,
az Esztergomi Kir. Gymnásium'
Igazgatója.

Jegyzések.

- a) *H*ogy ezen Versezet a' XVII-dik Századból való, Orthographiája mutatja, és az, hogy a' 204-lapból álló kéz-íratban, mellyből ezt lemásoltam, a' hol az Esztendő kitétetik, sehol-sem olvasni 1693-díknál későbbit.
- b) A' kéziratban nincsenek a' Versek egymástól elválasztva, hogy sok helyet ne foglaljanak. A' Stróphák azonban újra kezdődnek.
- c) Itten az Irónak vigyázatlansága miatt egy vers kimaradt.
- d) Ezen utolsó vers helyett ez volt elsőben írva: igen sok yaygatván, a' helyes szóvégződés miatt tett javításnak vonásai a' Kéziratétól különböznek.
- e) Szinte ezen két utolsó vers helyébe-is ezt tette valamelly későbbi író: Mert az fejét megh kenék a' jó íros-vajal.
- f) A' Habarnicza, egyébként vizikigyó, talán itt angolnát jelent.
- g) Ennéye, vagy ennéje, valamint, fognája, tehetnéje 's a' t. nem ritkaság az enné, fogná, tehetné 's a' t. helyett a' régieknél.
- h) Azon régi Kéziratban, mellyben ezen Poéma találtatik, (és a' melly T. T. Heliser Jó'sef Úrnak Esztergom Vármegye és Szabad Kir. Városa topographiai, statistikai és geographiai tekintetben vett, nem sokára nyomtatásban megjelenendő leírása, Szerzőjének Birtoka,) a' több latún versen és egyéb jegyzeten kívül illy czimű Magyar Versek-is vannak: Elfordult Világh sorsa. — Belleváry Dávidnak maga Viczmándy Mihály lakodalmában esett sorsának úyobban iob formában írt Ritmusok. 1675. — Novum Carmen, Udvari Viola. — A' Bor és Víz között nagyobb méltóságért való vetekedés. — Kökényesdi házában Szathmárott Compánok által dedicált Uy Esztendeő. Stephanus Gymóti Anno Domini 1668, Die 25-a Xbris. — Egy némínémeű Helvetica Vallásban lévő Keöreösztény leölki Pásztornak panasza és jeövendeülései az Ecclesiának. 's a' t.